

Kedves Testvérek!

Adakozás vasárnapja, a felajánlások vasárnapja van ma a gyülekezetünkben. Vigyázzatok! Mondom, vigyázzatok! Ma az adakozásról lesz szó! Bár még fiatal gyülekezet vagyunk, nekünk is vannak hagyományaink, az egyik ilyen a mai nap. Egy évben egyszer beszélünk az adakozásról és ilyenkor kérjük, hogy a gyülekezet tagjai gondolják át és tegyék meg a felajánlásaikat arra, hogyan fogják támogatni a gyülekezeti közösségünket anyagilag ebben az évben. Az igehirdetés sorozatban maradunk a Hegyi Beszédnél, a textusunk Jézus tanítása az adakozásról. Hadd mondjam ki így az elején: ez nem egy programbeszéd, nem egy marketinggel átítatott szónoklat arról, miért jó neked, ha többet adakozol a gyülekezetnek. Nem azért beszélek, hogy többet adj! Sokfelé lehet adakozni és természetesen szükség itt is van rá a gyülekezetben. Ez az Ige természetesen nemcsak a gyülekezeti adakozásunkról szól, hanem az adakozásról, ami az egész életünkben is jelen kell legyen. A legtöbben egyébként nem egy célra adják az adakozásukat és többször lehet ebben akár egy év távlatában is változás, kihívás.

1. Vigyázzatok!

A Hegyi Beszédben a 6. fejezettől az Istennek átadott élet működését láthatjuk magunk előtt. A kegyességről van szó: az Istennek kedves életről, tettekről, gyakorlatról: az ima, a böjt és az adakozás a területek, ahol ez megmutatkozik. „**Vigyázzatok!**” – áll előttünk az Igében a figyelmeztetés. Komoly téma ez, ami odafigyelést igényel. Veszély van! A Biblia nem dobálózik ezzel a kifejezéssel marketing céllal, hanem tényleg csak akkor használja, amikor adekvát. Mindhárom kérdésre (imádság, böjt, adakozás), így az adakozásra is érvényes: vigyázni kell. Oda kell rá figyelni! Magától ez a terület sem működhet jól. E három terület egyébként szervesen összekapcsolódik. Meg kell újítani az engedelmisségünket, az odaszánást ebben is. Isten előtt kedves a megállás, a végig gondolás, a finomhangolása a folyamatoknak. S közben ki kell mondanunk: nincs közölünk, akinek magától jól megy az adakozás. A „Vigyázzatok!” mindenkre érvényes, mindenkit hív odafigyelésre, józanságra, megtérésre. Általánosságban elmondható, hogy Isten az engedelmisségben nem egy automatizmusra hív, hanem újra és újra való odaszánásra. Vigyáznunk kell, mert hiába van hitünk, amit igaznak érzünk, annak megélése, az igazságban járás, az igazság gyakorlása, a kegyesség nagyon könnyen el tud csúszni. Két irányba tud elcsúszni: vagy a vallásos képmutatás, a farizeusi út, vagy a pogányok irányába. Az előbbiről hamarosan részletesebben is beszélek, az utóbbi pedig a törvénynélküliséget, az önközpontú, élvezet központú, félelem és vágy vezérelt működést jelenti. A mi kultúránkban is megvan mindkettő: nem feltétlenül vallásos köntösben. Van, aki felsőbbrendűnek, jobbnak tartja magát, míg más „őszintének”, „hitelesnek” és ezek alatt a címkék alatt azt csinál, amit akar, ami neki éppen a legjobb. *Bonhoeffer* azt mondja ennek az Igének a kapcsán: a tanítványi lét, a követés rendkívüli dolog. Nagyon különleges és nem logikus, természetes út. Kihívás. Jézus pedig azt mondja, hogy a követés nem a követés miatt kell láthatóvá váljon. Ki fog derülni, egyértelmű lesz a maga idejében, de nem szabad reklámozni, mutogatni önmaga kedvéért, mert akkor veszíti el hitelességét, valódi tartalmát. Ez vonatkozik az adakozásra is.

2. Képmutatás helyett

Na de miért kell ennyire vigyázni? A válasz abban van, amitől óv Jézus: megnevezi azt a kegyességet, azt az életvitelt, amitől óvakodni kell, amiből meg kell térnünk. A szakasz kulcsszava a képmutatás: ennek a kikerülésére hív Jézus. Ez a szó a görög színház világából lehet ismerős: a színészek maszkokat alkalmaztak, amivel egy-egy szerepbe helyezkedhettek. Mászt mutattak, természetes módon, mint a saját arcuk. Így tudtak szerepbe helyezkedni. Ott és akkor ez helyes volt, ez volt a dolguk. De a mindennapi életben így élve, ezt alkalmazva eltérünk az igazságtól és nem járunk jó úton. A képmutatás lehet látható, de megbújhat a szívben lévő hamis büszkeségben, tartásban is. Ha az alapján definiálom magam, hogy én ki vagyok, mint adakozó, akkor nem

jó úton járok. Sokszor azt erősíti az adakozás, hogy jó ember vagyok, tisztességes, erkölcsös. És miközben adni jó és Isten iránti engedelmesség lehet, semmiképp sem érdem vagy erény Isten előtt. A maga körül kürtöltető ember az adakozás által elismerést vár. Van helyén való dicséret és megerősítés az életben, de ez a helyzet nem az. Az ilyen elismerés hamis magabiztosságot eredményez. Előfordulhat, hogy bennünk születik és magunk felé irányul: ilyenkor még nehezebb megragadni. Így fogalmaz egy írásmagyarázó: *„Az ember örök kísértéstől, énje előtérbe helyezésének igényétől óvja itt az Övét Jézus. A kürtöltetés szokásáról máshonnan nem tudunk, de az ismeretes, hogy Izráelben sok feltűnő formája volt a jótékonyosság „reklámozásának” (diszhelyek a zsinagógákban a rabbik mellett stb.). Ezt a magatartást Jézus képmutatásnak nevezi. Aki ilyenfajta jutalomra pályázik, az Isten jutalmazására, az igazi jutalomra nem számíthat. Isten „stílusa” más: ő „feltűnés nélkül” nézi és látja adakozásunkat, ezért ennek is így kell történnie.”* A helyes motiváció tehát az adakozásban az „észrevétlenség”, a feledékenység. Ne tartsuk számon, ne emlegessük fel. Isten látja a rejtett dolgokat is, ő ismeri a szívünket: ő tart és áld meg bennünket. Van a képmutatásnak egy nehezen megragadható dimenziója is: a magunk felé való képmutatás. És ezt nagyon jól megragadja a színház és a maszk képe. Mert a maszk nem csak kifelé szól, hanem befelé is. Egyrészt, mikor tükörbe nézünk, a maszkot látjuk, másrészt, a maszk annyira hozzánk nőhet, hogy az identitásunk részévé lesz. Próbáljuk most meg óvatosan levenni ezt a maszkot s engedjük, hogy Isten előtt teljesen leplezetlenül álljunk. Az egyik levélben olvasunk egy ilyen maszk levételi jelenetet, erre buzdítja a gyülekezetet Jézus: *„Mivel ezt mondod: Gazdag vagyok, meggazdagodtam, és nincs szükségem semmire; de nem tudod, hogy te vagy a nyomorult, a szálnalmas és a szegény, a vak és a mezítelen.” (Jel 3,17)* Ez azonban nem egy megszégyenítő, hanem egy meggazdagító állapot, a szabadulás állapota. A témához kapcsolódóan rá kell jönnünk ugyanis, hogy nem mi adakozunk Istennek. Nem úgy van ez, hogy nekünk vannak dolgaink, vannak javaink, a vagyonunk, a bevételeink, a megtakarításaink, a pénzünk, az időnk, az energiánk... hanem minden az Övé! Mindenem Tőle van és minden az Övé. Sőt, még én magam is az Övé vagyok! Ez a felismerés fontosabb, mint az egész adakozás téma: tiéd-e ez a hit, az Övé vagy-e? Hozzá tartozol-e? Megszabadultál-e már ebből a furcsa, saját magunk felé való képmutatásból, hogy minden az enyém. Mennyire képmutató az, hogy én adok Istennek, Isten ügyének...! Isten ad és adott nekem mindent. És ezért mindennel, amim van, Őt akarom dicsőíteni. Igen, létezik továbbra is magántulajdon, lehet tervezni, szorgalmasnak lenni, gyűjteni: nem a birtoklásért, nem a pénz bálványa miatt. Isten ajándékai bálvánnyá válhatnak a kezünkben, ha elfelejtjük a lényegét: a biztonságunkat Ő adja, a vele való kapcsolat. Ha Isten ajándékait elkezdjük birtokolni és ez alapján definiáljuk magunkat, akkor épül bennünk egy hamis identitás. Minden helyes hozzáállás, abból az elrejtett, megtalált állapotól fakad, ami az Atyával való szeretetkapcsolatra mutat. Sőt, abból fakad! Az tud rejtve, csendben, hálából adni, aki nem fél adni, mert tudja, hogy az Atya róla is gondot visel. Az tud nem képmutató módon adni, aki megismerte Isten nagyvonalú szeretetét ezért képes a nagyvonalúságra. Az, aki felismerte, hogy az adakozás nem róla szól, hanem arról, aki Őt mindennél jobban szereti. Az tud szabad lenni, akit nem büntudat, a félelem vezérel az adakozásban, hanem a hála és a megtaláltság öröme.

3. Mi a jutalom az Atyától?

Van egy motiváció is, amit Jézus megnevez ezen a nehéz úton. Vigyáznunk kell, óvakodnunk a képmutatástól, de mi motivál ezen az úton? Nem más, mint a jutalom. Református emberként ódzkodunk attól, hogy Isten bármilyen jutalmat adjon nekünk, hiszen az üdvösség, a legnagyobb ajándék kegyelemből van, nincs arányban semmilyen jó cselekedettel. Mégis, ez áll itt, hogy Isten jutalmat ad. Isten látja a rejtett dolgokat: a szívedet, a motivációidat és számít neki ez. Azt mondja Jézus, hogy a helyes hozzáállás, a rejtett módon való adás azt jelenti, hogy ne tudja a jobb kezed, mit tesz a jobb. A teljes diszkréciónak, rejtettségnak a képe is ez, a teljes odaadás: nem számít, ki mit gondol. Nem számít az sem, én magam mit gondolok, hanem csak adok, mert Isten erre hív. A magyar nyelvben a „Nem tudja a bel kéz, mit tesz a jobb” olyan szólás, ami a fejetlenséget írja le. Jézus szavai nem ezt jelentik. Sokkal inkább az Istenre hagyatkozás képe ez, a személyes kontroll, számíttatás elengedését. Jó, ha nem tudsz róla, ha nem is emlékezel rá, így biztos nem fogsz emlékezni rá és nem jut eszedbe felhánytorgatni adott esetben. Ehhez pedig perspektíva váltás szükséges: ha Isten az életem ura, akkor őt dicsőítem, a pénz bálványa helyett Istent imádom és ezzel megvallom, hogy ő adja a biztonságomat. A jutalom kérdésében pedig aki lélekkel ad, az már nem feltételnek gondolja adományát az üdvösséghez, hanem az elfogadott kegyelem miatti hálából tud így adni. Mégsem mondható ki, hogy az Istentől jövő jutalom, ajándék arányban lenne azzal, amit mi adunk. Fordítsuk meg: amit Istentől kapunk az sokkal több, az megfizethetetlen, felfoghatatlan: az örök élet, a bűnbocsánat, az ingyen kegyelem – aminek persze óriási ára volt. Ha innen nézzük, akkor Istennek adhatunk mindent. Ez egy keresztyén frázis marad gyakran, mert az emberi szív így működik: elfogadja Isten ajándékát és közben szeretne minél többet meg is tartani magának. Mi akkor a jutalom? Az a kegyesség gyakorlása lesz tehát helyes, amelyik tényleg Istent dicsőíti, őt magasztalja fel, rá mutat és nem válik öncélúvá, büntudat motiválttá, vagy üdvyszerző jellegűvé (azaz nem a bűneim miatt törlesztek Istennek a jó

cselekedeteimmel, adakozással, böjtöléssel stb.). Szabad lesz. És ez a jutalom egyik oldala. Az az ember szabad a „maga körüli kürtöltetéstől”, aki biztosan gyökerezik Isten szeretetében, a vele való szeretetkapcsolatban. Ebben a kapcsolatban lehetnek hullámvölgyek, szükség van a megerősítésre is, de végső soron már nem a környezeti visszajelzésektől fog függeni. A másik jutalom, hogy részünk lesz Isten munkájában! Részesei lehetünk annak, amit Ő tesz! Az Ő tervének, munkájának részévé lenni pedig a legnagyobb jutalom! Kapcsolódás a legfontosabbhoz, Isten nagy történetéhez.

Isten formáljon bennünket és tartson meg a jó úton, hívjon vissza magához, újítsa meg az életünket, hogy követésünket ne kelljen hirdetni, hanem az engedelmes életünkön keresztül nyilvánvaló legyen mások számára is. Építse Isten bennünk és közöttünk az Ő országát! Ámen!

(Thoma László)